

érezszobornál maradandóbb hatással volnának épen a magyar ifjúságra, mely legkiválóbbképen hivatott arra, hogy Vörösmartyt megismerje és szeresse.

A «Tanulók Lapja» szerkesztősége.

FEJTÖRŐ.

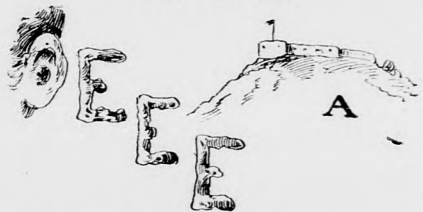
Számítási kérdés:

Hány négyzetméter azon négyzet területe, melyben az átló és oldal összege az $x^2 - 11x + 28 = 0$ egyenlet gyökének összegével egyenlő?

Számrejtvény.

7. 15. Időt jelöl.
18. VIII. 4. XI. 5. Az eső egy faja.
13. II. 9. 10. Föld kiemelkedése.
16. IV. Dörzsölés által jó létre.
X. II. 3. III. 2. Görög betű neve.
1. VI. 12. XI. 3. Ausztria egy része.
I. 14. I. 6. Felnöttek használják.
8. IX. IX. 11. Leánynev.
V. 19. Tüzelő anyag.
XI. 17. 12. VIII. 18. VII. Méhhez hasonlít.
1—19. Hazafias dal kezdő sora.
I—XII. Annak szerzője.

Képrejtvény.

Megfejtési határidő 1901. márczius 17.

22. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Számítási kérdés: 27. Számrejtvény: Szent Iván-éji álom. Arany János. Történelmi kérdés: Barbarossa Frigyes. Meghalt 1190-ben, a harmadik kereszttes hadjáratban. Képrejtvény: Káka tövén költ a ruca.

Helyesen fejtették meg: Fink Tibor, Tyroler Ernő, Deutsch Mihály, Neumann Károly és Feri, Ottisz Béla, Barok Imre, Ruzs Guidó, Láhles Miklós, Sugár István, Görgényi József, Oblath Sándor, Vései Ferencz, Byaló Hubert, Schön Miksa, Novakovszky Zoltán, Rapaics Rajmond, Lázár Bertalan, Vértes Gusztáv, Strauszman Dezső, Szerényi Nándor, Székér Mihály, Megele Ödön, Simonyi Kálmán, Buttykay Ödön, Deutsch Emil, Weiss Aurél, Kerezi Géza, Fellner József, Weinberger Dezső, Goldfeld Jenő, ifj. Molnár Kálmán, Neoschil Antal és Sándor, Emmerling László, Laufer Samu, Groszmann Árpád és Jenő, Rechnitzer Aladár, Balassy Miklós, Seliga János, Rigler Aladár, Pollner István, Borosnyay Oszkár, Franczen Péter, Maurer Arthur, Poszvék Rudolf, L. Gyárfás Elemér, Lázár Béla, Nagy Rudolf, Deutsch Jenő, Jankovics Ferencz, Rotter Rudolf, Donáth Géza, Ronchetti József, Braun Géza, Grünwald Dezső, Giller János, Nyáry Jenő, Balassa László, Joó István, Lörincz Ferencz és Dezső, Rákóczy Sándor, László Pál, Kuzma Albert, Friedländer Izidor, Antony Gyula, Znojenszky Nándor, Fejér József, Grüner István, Zúbor Imre, Beck Dezső, ifj. Simay Vilmos, Szigeti Endre, Kiszely Géza, Inselet Lajos, Vadas Zoltán, Przybilla Jenő, Papp Szász Tamás, Géczy Géza, Pongrácz Pál, Grossmann Ernő.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

Horváth Béla, Paksy József, Hild Lajos, Viski Jenő, Ernst Ignác, Gáspár Béla, Deutsch Ignác, Heil Ernő, ifj. Szóts Farkas, Mátráz Jenő, Skripecz Dezső, Possel István, Fejérváry Iván, Hexner Miklós, Politzer Hugó, Dömötör Lajos, ifj. Romák Béla, Milhofer Gyula, Akay Elemér, Harmath Iván, Laufer Ödön és Rezső, Kuthik Félix, Horvát Andor, Köszler Arthur, Schäffer Lipót, Vida Károly, Finger Béla, Flam Róbert, ifj. Városvy Károly, Schlesinger Arthur, ifj. Prokopp Sándor, Kósa Miklós, Hölzer László, Hoensch Gusztáv, Dely István, Pinhack Rezső, Marzsó testvérek, Andriska Emil, Kohn Benő, Leichter Jenő, Istvánffy József, Kovács Aladár, Kis Béla, Krausz Arthur, Jurenák Géza, Bakos Gábor, Komlós György, Molnár Aladár, Kurja Jenő, Samarjay Tibor és Emil, Heller Béla, Mattyasovszky Lajos, Schwarcz Béla, Szögyény István, Herepei K.

A kitűzött könyvjutalmat (De Gerando Antonia «Pali gyermeksege és ifjúsága») Emmerling László előfizetők nyerte meg Budapesten.

SZERKESZTŐI TELEFON.

«A régi jó idők.» Az ilyen betyár-romantika világa lejárt. Mester tolla legyen az, mely fel tudja halottaiból támasztani. Válasszon telettséghez mért feladatot, azt bizonyára jobban meg fogja oldani. Művecskéjében a leíró részek legjobban sikerültek. — **Képrejtvények.** Egész halom képrejtvényt hozott a posta. Van köztük egyik-másik, a mely gondos kéz munkája, de a legnagyobb rész kigondolva is, rajzolva is gyöngén van. Esetleg egyet-kettőt válogatunk a javából. — **O. B.** (Pozsony.) Fiam, mi a sorsjegyek nyerését vagy vesztesét nem ellenőrizhetjük, mert a legjobb akarat mellett sem akad reá időnk. Vidd el a «Leszámítoló bank»-hoz, s ott szívesen megmondják, hogy nyertél-e. — **Ruzs Guidó.** Orsova élénk kereskedő város. A római időkben *Tierna* nevű város fektűt a helyén, s határában a római castrum falainak maradványai is láthatók. — **Köves János.** A múlt évfolyamból már egyes számokat nem kaphat. — **Herepei Kálmán.** A nevén esett nyomdai sérelmet megörvösoltuk. — **Neumann K. és F.** Házi olvasmányul. — **Vértes Tivadar.** (Temesvár.) Kelleni nem kell, de ha jószántából gyűjt, közönnel fogadjuk. — **«Szorgalmas».** Ha gimnáziumot és kereskedelmit végzett, akkor nyitva áll ön előtt bármely pálya. Végezzen jogot, s valamely banknál gyors előhaladásra számíthat. — **«Muzsikus Jankó».** Megkaptuk, elolvassuk és alkalomadtán megadjuk rá a feleletet. — **Kárpát.** Ha az önképzőkör önt megbizva a tiszttel, szívesen vesszük tudósításait, bár erre nézve az idő már előrehaladott, s egy kissé elkésve jön az ajánlközás. — **Pollner István.** Részt vehet benne. — **Kovács Géza.** Forduljon kérdésével Calderoni és társa céghez (Budapest, Váci-utca és Gizella-tér sarkán). — **Kohn Ernő.** Gyűjtőív és mutatóvényszám ment. — **Holló.** (Székesfehérvár.) Olyan alkalmi darabról nekünk tudomásunk nincsen. — **Vadász.** Levelezőlapja bizonyosan elkallódott, azért nem került neve a megfejtők közé. Elég ha kettőt fejt meg. — **Barezen Gábor.** Ha nagyon jók, küldje be. — **Csiba Győző.** A nyerést nem mi intézzük, s így kérdésére nem válaszolhatunk. Nem kell mindeniket megfejtenie. — **Tyroler Ernő.** (Kolozsvár.) Az «Országos Nőképző Intézet», Budapest IV., Zöldfa-utca. A szóban forgó két várnak a nevezettségéről e helyen nem számolhatunk be. — **Barok Imre.** Beküldött rejtvényei nem válnak be. — **Klein Rezső.** Az 1898-dik évfolyam kívánt számai közül az 52-dik már teljesen elfogyott, a többiek, ha szükség van rá, megkaphatja. Egy szám ára 20 fillér. Hogy a lapot ne hétfőn kapja, arról már mi nem intézkedhetünk. — **Matusik István.** Egynek-egynek 80 fillér az ára. Megkaphatja bármely könyvkereskedésben. — **Lázár Bertalan.** Nem közölhető. — **B. Gy.** (Budapest.) Kérésének egyik felét teljesíthetjük, a másodikat sajnálatunkra nem. Majd a jövő évben gondoskodunk arról is.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:		FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre	2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. szám. Kéziratokat nem adunk vissza.
Fél évre	4 kor. 80 fill.		
Egész évre	9 kor. 60 fill.		
Megjelenik minden vasárnap.		Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	

POMPÉJI PUSZTULÁSA.

Bulwer regénye. Átdolgozta Gaal Mózes. 24

Ezt mondván szétlebbentette bő palástját, s a boszorkány láthatta derekán a titkos jegyű irással és bűbajos jellel villogó tüzes övet. Rögtön felkelt s Arbaces lábaihoz borult.

— Boldog vagyok, hogy láthatlak téged! . . . Alázattal borulok lábadhoz!

— Állj fel! — parancsolá Arbaces — szükségem van reád.

Aztán ugyanarra a fatuskóra ült le, a hol előbb Jone foglalt helyet, s intett a boszorkánynak, hogy üljön le ő is.

Tudod, hogy ősi törvényeink szerint engedelmességgel tartozol nekem. Ha az ősi etruszk törzs leánya vagy, úgy Egyiptom volt neked is a hazád, így születésednél fogva is alattvalóm vagy. A boszorkány helyeslőleg bólintott.

— Te ismered az összes mérges növényeket. Tudod, hogy melyeknek a leve támadja meg a fiatal életerőt, zavarja meg az elme ép működését. Nos beszélj!

— Hatalmas atyamester, ismerem minden mérges növényt. Párjuk hervasztotta el arcomat, s tette olyanná, mintha a sirból keltem volna ki. Ott főnek az üstben, s én vigyázom éjjel-nappal. Arbaces félrehúzódott az üst közeléből.

— Ide figyelj! Holnap este egy hiú fiatal leány fog hozzád jönni; bájitalt fog tőled kérni, mely számára egy ifjú szívét hódítja el a másik szeretett lénytől. Adj neki bájital helyett a leggonoszabb méregitalból, hogy elpusztuljon tőle a szeretett ifjú.

A boszorkánynak reszketett minden porczikája.

— Bocsáss meg, hatalmas atyamester! . . .

Nem tehetem! Szigorúak a törvények, ha kitudódik — halállal büntetnek.

— Hát akkor mire főzöd kotyvalékaidat? — kérde metsző gúnnyal Arbaces.

— Sok-sok évvel ezelőtt én is fiatal voltam — én is szerettem, s azt hittem, hogy engem is szeretni fognak. És anyám is bűbajos volt. Ő adta nekem a bájitalt és a mérget. A bájitaltal kellett volna megnyernem Aulus szívét, s a méreggel megölnöm azt, a kit Aulus szeretett . . . És én eltevesztettem. A mérget Aulusszal itattam meg, s ő — iszonyú kínok között a szemem láttára halt meg. Azóta üzöm e mesterséget . . . Azért félek én a rögtön ölü méregtől . . . Ne haragudjál reám, mester!

A boszorkány arca, a mint ezt a történetet elmondotta, idegesen kezdett rángatózni. Arbaces kíváncsian, de megvetéssel nézte.

— Meséd borzalmas, — jegyzé meg — de immár régi dolog. A szenvedély az ifjúságnak való, az aggkor bölcs; a szívre kemény réteg képződik idővel, mint az osztrigának évről-évre vastagodik a héja! . . . Ne gondold e bohó mesére! Parancsolom neked, hogy elkészítsd az ölü mérget. A vakmerő, a kinek a számára készíted, ujjat mert velem is húzni . . . léha, szellemtelen, szép arcú naplopó — hah! legyen átkozott a fattyú! A nyomorult féreg . . . mondom neked Nemezisre és Orcusra . . . Glaukusnak pusztulnia kell!

Az egyiptomi felugrott és nem gondolva betegségére, fel és alá járt a barlangban.

— Azt mondád, hogy *Glaukus*-nak hívják, hatalmas mester! — mondá a boszorkány, s nagyot villant a szeme.

— Úgy hívják, eh, de mit törődöl te a névvel! Akarom, hogy három nap múlva úgy beszéljenek róla, mint a ki *voll*.

— Hallgass reám, mester! — mondá a boszorkány, mintegy álomból fölébredve — rabszolgád vagyok, engedelmeskedem neked. A mérgeg elkészül, ha parancsolod, de gondold meg, vajjon nem kelt-e gyanút majd az ifjú hirtelen halála? Nem fognak-e reád, mint Glaukus régi ellenségére gyanakodni, s ha megtudják, hogy nálam jártál — vigyázz!

— Igazad van! — kiáltott fel Arbaces észre térvé. A boszúállás vágya úgy hatalmába kerítette, hogy vakon rohant volna bele a saját veszedelmébe.

— Ha azonban — folytató a boszorkány — hirtelen ölé méreg helyett ésbontó, örjítő italt adok neki — úgy is teljes lesz a boszú. Nem gondolnád?

— Nem szolgálója, hanem testvére vagy Arbacesnek! . . . A halálnál rettentőbb ez a büntetés!

— Nem is kelthet gyanút. Az emberek azt mondják, hogy megőrült. Ki kutatja, hogy mi idézte elő? Talán megpillantott egy nimphát, vagy a borital túlságos élvezete okozta! . . . Hahaha! . . . Ki firtatná a dolgot? Nos, nem adok jó tanácsot neked, hatalmas Hermes?

— Az istenek húsz évvel nyújtsák meg az életedet! — mondá Arbaces. — A csillagok közé életed sorsát újra beírom. Nem hiába szolgáltat hiven az «égő övü Hermes»-t . . . Nesze pénz! Az aranyat a bűbájosok sem vetik meg.

Nehéz, arannyal telt erszényt dobott oda neki, s elbúcsúzott tőle:

— A viszontlátásig! . . . Jól megnézd az italt, el ne téveszd. Holnap este találkozunk.

Arbaces sietve távozott a boszorkány barlangjából.

A boszorkány az odú nyílása előtt állva hosszan nézett Arbaces után, s mikor már többé nem láthatta, behúzódott a barlang legrejtettebb szögletébe, a mécesest oda állította a földre, s lekuporgva megszámlálta az erszény tartalmát.

Aztán a rejték helyre ment, hova egy keskeny, sötét nyílás vezetett, fölemelt egy követ s oda betette az erszényt a többi pénzhez. Mert a Vezuv boszorkányának a bűbájos italokért és jövődömondásért a babonás emberek pénzt fizettek.

— Úgy . . . úgy, — motyogta — csak szaporodjatok pénzeckéim. Ha még húsz évet ad nekem a diéső Hermes, jócskán megtelik a kamara . . . A pénz nagy úr . . . nagy!

A sötét, keskeny folyosóról visszajövet megállott. Sajátságos tompa moraj ütötte meg a fülét. Mintha a szikla belsejében, a Vezuv titok-

zatos gyomrában háborgó erők törtek volna egymásra. Fojtó gőz szivárgott fel, s a háborgó üregben rőt lángnak a fényét pillantotta meg.

— Furcsa, — dünnyögte — már két nap óta veszek ilyesmit észre. Mi készülhet oda lenn?

A róka szűkölve, nyüszítve húzódott felre, s elbújt a szögletben, s a boszorkányt is ijedtség szállotta meg. Az állat rémületét a babonás emberek gonosz jelnek szokták tekinteni. Tántorgó léptekkel ment üstjéhez, s hozzá fogott a bűvös ital főzéséhez.

S a mint ott guggolt az üst mellett és kevergette, így dörmögött:

— Azt mondta, hogy megbomlottam — hm, ha az emberbe csak hálai jár már a lélek, szomorú dolog az örültség, — de ha a szépek, erősek és fiatalok örjögének — az rettenetes! . . . Lobogj láng, főjjetek mérgező növények! . . . Megátkoztam őt! . . . És legyen átkozott!

És azon a napon, azon az estén, mikor Arbaces a Vezuv boszorkányát a barlangban titkon meglátogatta — keresztelték meg Apäicidest.

XXV.

A tör más kézbe kerül.

— És neked van arra bátorságod Julia, hogy ma este annak a szörnyű embernek a kalauzolás mellett elmenj a Vezuv tövében lakó boszorkányhoz?

— Mit gondolsz, csakugyan volna okom félni valamitől, Nydia? — kérde kissé szorongó kellel. — Eh, mit, miért félnek a javasasszonytól, s az ő holdvilágnál szedett ezerjő vagy ezerrossz fűvétől. Egyebet sem tudhat az, mint a varázsitalt összekotyvasztani . . . Arbaces pedig maga a megtestesült udvariasság, ha nem volna olyan barna az arca, még szép embernek is tartanám.

Nydia sejtette, hogy az egyiptomi hízogó szávaival megnyerte Julia bizalmát. Egyébként ezzel ő nem is törődött. Csupán arra volt kíváncsi, vajjon a Vezuv boszorkánya tud-e valóban bűbájos italt készíteni, melylyel a szív hajlandóságát lehet megszerezni.

— Engedd meg Julia, hogy én is veled mehessek, . . . szeretnék ott lenni.

— Szívesen elvinnék magammal, de te más-tól függesz, hosszabb ideig találnánk időzni, s észrevennék, hogy nem vagy otthon.

— Jone nem szigorú. Azt mondom neki, hogy te hívtál meg vendégül egy napra, hogy az éjszakát is a te fedeled alatt töltsöm, hogy te voltál az

én első úrnöm, kértél, hogy énekeljek neked thesszáliai népdalokat. Nem fogja zokon venni . . . ha esetleg írál neki —

— Nem, azt nem teszem! — pattant fel gögösen Julia. — Kérd te magad, nekem ne tegyen a nápolyi leány semmi szivességet!

— Jól van. Rögtön megyek, s mert tudom, hogy kérésemet teljesíteni fogja, nyomban visszatérek.

Nydia eltávozott.

Útközben találkozott Glaukus fogatjával. Glaukus megállította kocsiját, s így szólt hozzá:

— Pompás színben vagy, Nydiám! . . . És Jone mit csinál?

— Ma reggel még nem találkoztam vele — viszont Nydia — de

— Nos? . . . Állj kissé félre a lovaktól! . . . Beszélj!

— Mit gondolsz, Glaukus, megengedi-e Jone nekem, hogy a mai egész napot, sőt az egész éjjelt is Juliánál töltsöm. Meghívott, s irántam jó lélekkel van, s nekem háladatosnak kell lennem jóakaróim iránt . . .

— Az istenek áldják meg a te jó szívedet! . . . Jót állok érte, hogy Jone megengedi.

— Köszönöm!

Glaukus felugrott kocsijára, üde és friss volt, a szél lengette sötét haja fürtjeit, a szemé boldogságtól ragyogott. A járó-kelők bámulták a gazdag és szép Glaukus nemes méneit, de még többen őt magát! . . . Szép és boldog Glaukus, élvezd az élet örömét, a mig lehet — ki tudja, mit hoz a jövő!

*

Estefelé Julia gyaloghintója puha vánkosára fellepedett, a lábánál maradt még hely a vak leány számára is. A rabszolgák vállukra emelték a gyaloghintót s a szőlőhegyek felé vették az utat. A népfürdőknél volt az előre megállapított találkozóhely. Julia úgy tekintette ezt az egész kirándulást, mint holmi kalandocskát, s már jóleve ujjongott, ha arra gondolt, hogy miként fogja megálázni Jonét.

A fürdő mögött nagy liget terült el. Árnyas fák, sűrű bokrok voltak a ligetben, s a hold lesütött az egyik tisztásra. Itt állottak meg a rabszolgák, s Julia kihajolt a gyaloghintóból, hogy körülnézzen.

— Nem látom sehoh a bűbájost — mondá hal-kan Nydiának.

Ámde a következő pillanatban szétvált egy bokor, s a mögül kilépett az egyiptomi, böredőjű palástjába burkolózva.

— Salve, szép Julia! . . . De mi ez? . . . Kivel jöttél? Senkinek sem szabad téged kísérnie.

— A vak virágárúsleányka van csak velem, böles Arbaces — felelé Julia — tudod, a thesszáliai leány.

— Nydia! . . . Ismerem őt.

Nydia szíve összeborzadt, mikor Arbaces hangját hallotta. (Folyt. köv.)

HÚSZ ESZTENDŐ.

Boldogságban, tarkaságban
Elsuhanó drága évek!
Jaj be hamar eltűnétek!
Még alig hogy gyermek voltam,
Ime, már is férfi lettem!
Száll az idő, száll felettem! . . .

Véle elszáll ifjúságom,
Észrevétlen, lassan,
Mégis úgy, hogy sirathassam;
Mint egy drága szép halottat,
Mint egy elmúlt tündéralmot,
Mint egy hervadt kis virágot . . .

Húsz esztendő minden bújja,
Minden boldog, vig órája
Lelkemet most mind megszállja!
Könybe lábadt két szememmel
Röpke múltam áttekintem —
S büszkeség gyúl szemeimben.

Érzem lelkem tisztaságát.
Szégyen nélkül, im, bevallom,
Csak a tiszta szépet dallom.
Érte senki meg ne bántson,
Mert szívemnek nagyon fájna
Durva lelkek hahótája!

Csak a tiszta szépet dallom!
Ártatlanság angyalával
Bolygom földi létem átal.
S hol csak sarat, szennyet látok,
Ostorozom mindhalálig!
Hátha jóra, szépre válik? . . .

Ha volt bűnöm: megbűnhődtem,
Ha lesz vétkem: Isten látja,
Tán lenéz rám s megbocsátja . . .
Én maradok, a ki voltam,
Szűk szavammal sohsem játszó,
A mi vagyok, annak látszó.

... Csak jövendóm fátyolának
 Lebbenne már szürke szárnya!
 Hadd nézhetnék távolába...
 Vagy talán jobb: öntudatlan
 Czélra törni, nagynak élni,
 Nem pihenni — csak remélni!

Húsz esztendő ifjúságom!
 — Tán délszaka életemnek —
 Majd ha napjaim letűnnek,
 Emlékeddel óh borulj rám,
 Óh meséld el, hogy ki voltam,
 Míg itt éltem, bújdokoltam...

Oláh Gábor.

A KÁRTYÁS.

Levél hazulról.

— Téli Pálnak van három! — szolt a pedellus,
 a mikor kilencz óra tájban megjelent a VIII. osztály
 ajtajában a levelekkel, mint mindennap.

Pali kijött a teremből, odaadta a pedellusnak a
 neki járó három krajezárt, aztán megnézte, a mit
 a posta hozott. Volt két haszontalan képes levelezőlap,
 a harmadik hazulról jött. Megismerhette arról is,
 hogy nem borítékba volt zárva, hanem magát a papírt
 hajtották össze s pecsételték le a közepén, amúgy
 falusiasan.

Felbontotta és olvasta az ismerős betűket, az
 édes anyja irását...

A levél így hangzott:

«Édes fiam! Jaj ha láttad volna, milyen szomorú
 volt a mi házunk tája a múlt héten. Kedden jött meg
 a te leveled, aranyos fiacskám, a miben panaszkod,
 hogy fogytán vagy a pénznek. Édes apád ugyan
 zsörtölődött, hogy bizony sok mindenre kellene
 a pénz, ezer helyre volna hova tenni, tudod,
 a hogy ő, szegény, így szokott beszélni. Hanem
 azért már épen küldeni akart egy pár forintot,
 a mikor levél jött onnan Füzeházról. Az öreg
 Kolácsy irt, a professzorod.

«Azt mondja, hogy visszaestél újra abba az istenverte
 bajodba, megint kártyázol. Atyafiságosan figyelmeztet
 bennünket, hogy vigyázzunk rád. Én ugyan nem
 hittem el, hiszen nekem megígérted, hogy többet
 nem veszel kártyát a kezébe, mióta a múltkor
 eljátszottad a fél tandíjat. De bizony édes apád
 nagyon haragudott. Most már épenséggel nem akar
 tudni sem arról, hogy pénzt küldjön, sőt olyasmit
 mondott, hogy leveszi a kezét rólad. Hiszen tudod,
 édes fiam, nem kell azt komolyan venni, eleinte
 nagyon haragszik, aztán elmúlik.

«Azt hajtogatja, hogy nem ad az én beszédemre
 semmit, ok nélkül nem irt volna ilyet Kolácsy úr.
 Én pedig úgy gondolom, hogy egyszer láthatott,
 a mint kártyáztál valamelyik jókedvű pajtásoddal.
 Talán haragszik is rád valamiért?

«Hiszen szó se lehet róla; te nem kártyáztál,
 mert tudom jól édes Palikám, hogy érett ember
 vagy te, azért, hogy még az a pár hónap elválaszt
 a maturától s nem vagy olyan könnyelmű, hogy
 ne tudnád, milyen szegényes helyzetben vagyunk.
 Szegény édes apád keserves munkájával keresi
 meg a mindennapra valót. Te benned van a mi
 reménységünk, te volnál a mi gyámolítónk.

«Nem is hiszem el, mert hogyan is hihetném
 el, hogy te oly könnyen vennéd a dolgot. Tudom
 én jól, édes fiam, hogy szükséged van arra a
 pénzre, nem is azért bocsátottam előre ezt a
 hosszú prédikációt, de hidd el, jól esett kiönteni
 a sok keserűséget, a mi néha a szívemben
 összegyűlt.

«Hamarjában nem küldhetek többet, mint öt
 forintot. A vaj árából tettük félre a múlt hónapban,
 mikor sokat adott a Szöke. Kis húgodnak akartam
 venni érte kimenő derekat, de hát tudom,
 hogy neked előbbvaló szükséged van rá, Mariska
 eljárhat még a régiben, a mig újra telik.

«Ha látnád, milyen szépen nő az a gyerek.
 Idestova eladó lány lesz. S hogy segít az nekem
 mindenben! Milyen kis gazdasszony! A kis ösöd
 is, Pista, szépen halad, már majd többet tud,
 mint az egész iskola, a tanító úr a múltkor nagyon
 megdicsérte. Annak minden második szava te
 vagy. Ennivaló, mikor azt mondja: «Ha majd én
 is a gemináziumba fogok járni, mint Pali!»
 Ki tudná elmondani az ilyen aprószent minden
 szavát, minden beszédét.

«Mondom édes fiam, most nem küldhetek többet,
 mint ezt az öt pengőt, de majd másképp lesz.
 Ne félj, édes apád is megbékül nemsokára!

«Vigyázz magadra, ne erőltess meg magad
 nagyon a tanulással.

«Időnként meg ha ráérsz, írj mentül többet.
 Mindnyájan ölelünk, esőkolunk ezerszer.

Szerető anyád.

«Utóirat: Estéknél ne menj ki a szobából
 felsőkabát nélkül, mert nincs még elég meleg.»

*

Mikor Téli Pál ezt a levelet elolvasta, a szive
 összeszorult. Az ötös bankó pedig kihullott a
 kezéből.

Nem látta senki, s mégis úgy szégyelte magát.

*

És többé nem vett kártyát a kezébe.

Balkányi Kálmán.

Nincsen életviszony sem köz-, sem magán-, sem nyilvános,
 sem házi ügyek körül, sem ha magad magaddal
 foglalkozol, sem ha másokkal van dolgod, mely
 kötelesség nélkül állhatna fenn: és ennek teljesítésében
 áll az egész élet összes tisztessége, elemulasztásában
 összes gyalázata.

Cicero.

NORVÉGIÁRÓL.

Sokat beszélnek Norvégiának elragadó szépségeiről,
 az éjféli napról, a páratlanul szép fjordokról,
 a józan, becsületes és tiszta népről, mely annyi
 szeretettel csüng az ő édes hazáján. Az a

kozasok is jobban boldogulhatnak. A művelhető
 föld apró telkekre hasítva, erős és egészséges
 földmivelő osztály kezében van. Ez a nemzet
 jövőjének biztosítéka. A hullámverte partokon,
 a hideg égélj alatt az életet fentartani nem könnyű
 s erő és szorgalom nélkül nem is sikerül. Így

IBSEN HENRIK.

viszony, melyben Norvégia a svédek országával van,
 nagyon hasonlít ahhoz, mely bennünket Ausztriához köt.
 Ezentúl azonban az ottani állapotokról nem sokan tudunk.

A művelt nemzetek közt alig van egy is, mely a társadalmi viszonyok egyenlőségét tekintve,
 olyan boldog lenne, mint Norvégia népe. Nincsen ott
 gazdasági vagy egyéb kiváltságokkal erősített felső
 osztály, nincs nagybirtok s az apró vállalat-

fejthető meg, hogy a nemzet jellemének fővonása az erély
 és szívósság. A hétszázmillió koronára számított
 nemzeti jövedelemből egy lélekre 326 norvég korona,
 azaz egy napra körülbelül egy korona esik, a mi
 pénzünk szerint 120—130 fillér. Ebből elég jól
 megélhet a norvég paraszt. Mi korántsem vagyunk
 ennyire. Nálunk a nemzeti jövedelem aránylag
 csekélyebb, tehát kevesebb jut egy személyre.

NORVÉGIAI FÖLDMIVÉS.

A norvégek egészséges és józan gondolkozású nép. Míg más országokban a szesz italok élvezete megrontja a lakosság testi és lelki épségét, Norvégiában maga a társadalom küzd az iszákosság ellen, még pedig eredménnyel. Ennek köszönhető, hogy 60—70 év alatt a szesz italok fogyasztását nyolcz literről fejenként 1·8 literre sikerült leszállítani. A vidéket és a falut csaknem teljesen megtisztították a koresmáktól, melyek főleg a városokban szorultak össze. Itt is mihamar elterjedt az úgynevezett *gothenburgi rendszer*, mely abban áll, hogy az italméréseket jótékony társaságok vették át, melyek a szeszfogyasztás terjesztése helyett annak apasztásán dolgoznak s a befolyó jövedelem fölöslegét közczélokra fordítják. Az 1894. évi törvény megengedte azt is, hogy a község felnőtt lakói nemi különbség nélkül döntsenek arról, vajjon a következő öt éven át legyen-e koresma vagy nem a faluban. Az eredmény az, hogy a koresmákat sok városban becsukták, úgy hogy ma már csak 16,000 lakosra esik egy csapszék. A koresmákat kezelő társaságok — norvég nyelven *samlag* a nevük — körülbelül húsz millió koronát adtak közczélokra.

Ennek a férfias erőfeszítésnek jutalmául a testi erő javulását, a szerencsétlenek és nyomorultak számának csökkenését kapták. Az utolsó harmincz év alatt a büntettek száma is apadt, habár a

népesség emelkedik. Ennek az örvedetes eredménynek tényezője kétségkívül az a gondosság is, a melyet a munkások és szegények érdekeinek fölkarolására fordítanak. Az emelkedésnek az erkölcsi nemesbülésen kívül legbecsesebb jele az élet tartamának hosszabbulása. 1881—90-ben a férfiak átlag 48·7, a nők pedig 51·2 évig élnek; ötven-hatvan év előtt életük öt, illetőleg négy évvel rövidebb időre terjedt.

A nép gyarapodik gazdasági téren is. Országos pénzügyei rendben vannak, a földbirtok ára emelkedik, az erdők okszerű kihasználása terjed, a halászatból milliók folynak be s a vadász Európában nem könnyen talál gazdagabb zsákmányt, mint Norvégia erdeiben és fensíkjaiban. A forgalom emelkedése természetesen maga után vonta a kereskedelmi flotta nagy arányú fejlődését is.

A norvég nemzeti és politikai újjászületés e század második évtizedében kezdődik és összeesik az ország elszakadásával Dániától. A svédek hódító vállalkozásai nem sikerülnek, végül is a két ország között csak személyes unió létesül. A politikai szabadság napja eredményeket érlel irodalmi téren is. Egyik legkiválóbb művelője a norvég irodalomnak *Wergeland Henrik*, a ki nemcsak époszaival igyekezett a nemzeti szellemet fejleszteni, hanem mint igazi demokrata a nép oktatásával és erkölcsiéinek a javításával is foglalkozék.

NORVÉGIAI PARASZT-ASSZONY.

Ébreszti nemzete önértetét, büszkeséget olt bele s jutalmúl magas piedesztálra emeli. Megindulnak a történelmi kutatások is és nagy súlyt helyeznek a nyelv fejlődésének földerítésére. *Colett Kamilla*, Wergeland huga társadalmi regényeket ír, *Sundt* az alsó néprétegek életét festi. A legelső között ragyog a neve *Ibsennek* és *Björnsonnak*, kik a dán irodalom nyomása alól föl-szabadítják a norvég színpadot.

A sajtó 1814 óta szabad s az első napilap 1819 óta jelenik meg *Morgenbladet* czímmel. A napisajtó termékei mellett számbavehető szemléket is szerkesztenek s legutóbb a helyi sajtó is nagy fejlődésnek indult.

A nemzet művészi érzéke elég későn kezd megmozdulni. A képirás egészen a múlt század szűlött, e tekintetben a holland és német iskolák hatása alatt álló *Dahl* fejtett ki emlékeztetre érdemes munkásságot, mint festő és a régi emlékek fönntartására irányuló mozgalom vezetője, *Fearnley* festette a híres labrói vizesést, melyet a legszebb norvég festménynek tartanak. Sokan tehetséggel és szorgalommal lépnek erre a pályára, a mi biztosíték arra nézve, hogy a norvég művészet még nem érte el tetőpontját. Az építészet meglehetősen kozmopolita és szolid anyagok alkalmazása által tűnik ki, csak a fából készült épületeknél elevenítik föl a régi emlékekben letett nemzeti motívumokat. A norvég zenét erő, változatosság, mély és meleg érzés hatja át. *Lindeman* volt az, a ki a régi balladákat, dalok és énekek dallamait is összegyűjtve, igyekezett az új alkotásokba ősi erőt lehelni.

Az alkotmány szerint Norvégiát csak a király személye köti össze Svédországgal. Igazgatását, pénzügyét, seregét és hajóhadát illetőleg független és önálló. Ha a most uralkodó királyi család kihal, újból együtt választanak királyt, kinek az év egy bizonyos részét Norvégiában kell töltene. Hatalma igen körül van írva s vannak esetek, a midőn a storthing akarata törvényté lesz, még ha ezt ellenezné is a király.

Békében a norvég csapatokat nem szabad átvinni Svédországba, de megfordítva, nem lehet svéd katonaságot Norvégiába elszállásolni. A hivatalos nyelv a norvég. Érdekes, hogy a kormány tagjai, az állami és udvari hivatalnokok képviselőkké nem választhatók. Szavazni jogositva van minden polgár, ha huszonötödik évét betöltötte.

Az alkotmány egyaránt védi az ország függetlenségét a királylyal és Svédországgal szemben. A nép tud is élni a szabadsággal és azt nem

kicsapongásokra, hanem a nemzeti jellem értékes tulajdonságainak kifejlesztésére fordítja. Munkál gazdasági emelkedésén és gondja van rá, hogy ez emelkedés gyümölcsei lehetőleg egyenletesen oszoljanak meg. Az élvezetekről, mint azt a gothenburgi rendszer eredményei mutatják, le tud mondani a jobb jövő érdekében; nem esoda tehát, ha fizikailag erősödik, erkölcsiében nemesbül, államéleti harczeit pedig férfias szívóssággal bírja megvívni.

AZ ÚJ HAZÁBAN.

24

Irta Verne Gyula. Fordította Zigány Árpád.

E pillanatban ért oda Fritz és rávetvén magát a még vergődő állatra, markolatig az oldalába szúrta a kését. De ez a seb nem lett volna elég: szerencsére Harry Gould kapitány épen idejében ugrott oda és átszelte az antilóp torkát.

Az állat még néhányat rúgott lábaival, s aztán mozdulatlanul terült el a földön. Közben John Block is föltápázkodott.

— Már az igaz, — dörmögte boszúsán, — hogy sok hullámcsapást kaptam életemben, de egy sem bánt el velem úgy, mint ez az átkozott dög!

— De csak nem történt valami baja? — kérdezte aggodva Jenny, a ki épen akkor ért oda.

— Oh, nem: csak fölölelt; hanem boszúból majd a fejét eszem meg, mert azon vannak a szarvai.

Hamarosan megnyúzták és földarabolták az antilópot; most már holnap estig elég eleségük volt: az úton tehát nem kellett többé vadászniok.

Mivel az idő dél felé járt, mindjárt tanyát ütöttek a hűvös patak partján, a hol a nők legott az ebéd elkészítéséhez láttak. Az antilóp húsa különben is izletes; de a kis társaságnak valóságos esemege volt: hisz hónapok óta egyebet sem ettek, mint tekenősbékát, csigát és halat!

Újult erővel folytatták útjukat, s ha Fritzen és Ferenczen állt volna, ők bizonyára egyhuzamban szaladtak volna Felsenheimig, hogy minél előbb megölelhessék szüleiket.

De a nők fáradtak voltak, s ezért éjszakára pihenőt kellett tartaniok.

Az éjszakai nyugalmat semmi sem zavarta meg. Másnap még pitymallat előtt útnak eredtek, s délután négy óra tájban kiértek az erdőből.

Termékeny mező terült el szemeik előtt. Az őseréjű föld gazdag, tropikus növényzete meglepő szépségben pompázott a sík földön, melynek színes, mosolygó pázsitját csak itt-ott szakgatták meg a kisebb ligetek sötét foltjai, a patakok kanyargó, ezüstös szalagjai.

Távol vidám özek és fűrgé szarvasok kergetőztek a magas fűben; majd struczok egész falkákban száguldoztak át a mezőn, a mely egyébként szinte hemzsegett a lábas és szárnyas vadaktól. Sőt elefántokat is láttak: a nagy állatok ügetve

tértek be az erdőbe, a honnan messze elhallatszott jókedvű trombitálásuk.

John Block, a kapitány és Wolstonék alig bírtak betelni csodálkozással. A természetnek ez a kimeríthetetlen, roppant gazdagsága annyira meglepte őket, hogy perczekig némán bámulták az istenáldotta, gyönyörű vidéket.

— Hát még Felsenheim! . . . Falkenhorst! — szólt Jenny büszkén. — Az ám csak a földi paradicsom!

Este hat óra tájban megálltak pihenni, s az éjszakai tanyát előkészíteni. Sem hidegtől, sem időváltozástól nem kellett félniök, s ezért az izletes vacsora után a fák alá dőltek aludni, s a fáradtság és álom, csakhamar elnyomta mindnyájukat.

Ovatosságból azonban pászortüzet is gyűjtöttek és Fritz, Ferencz meg a vitorlamester fölváltva őrködtek egész éjjel. A fenevadak ordítása meg-megzavarta az éjszaka csöndjét, s bár nagyon távolról, az erdőből hallatszott, mégis czélszerű volt nyitva tartani a szemüket.

Hajnalhasadáskor ismét útnak indultak, s ez a nap is fontosabb események nélkül telt el. Dél felé egy gyors futású, kristály-tiszta vizű patakhoz értek, s ott ebédeltek. Fritz és Ferencz még nem ismerték ezt a patakot, nem tudták, hogy valamivel odább nagyon is kiszélesedik és folyóvá lesz: sőt azt sem tudták, hogy már neve is van és Montrose-folyónak hívják.

Délután tovább mentek és négy óra tájban már ismerős vidéken jártak.

— A Grünthal völgye! — kiáltott föl Fritz.

— Hurrah! — felelte rá Ferencz ujjongva.

Most már csak a völgyben kellett fölfelé menniök egészen a sziklaszorosig, mely az Igéret-földjére vezetett, s akkor otthon lesznek.

A fáradtságot senki sem érezte többé; mintha szárnyuk keletkezett volna, valamennyien szinte repültek a czél felé, s este hat óra körül szerencsésen meg is érkeztek az eberfurti nyaralóba.

A majorban nem volt senki, hanem a ház és minden egyéb a legnagyobb rendben volt. Kinyitogatták az ajtókat, ablakokat, hogy a szobák szellőzzenek, s aztán beszállásolták magukat.

Mivel az eberfurti remetelakba gyakran kirándult a két család, meg volt benne minden, a mi a pár napi tartózkodás kényelméhez szükséges volt, s ráadásul mindig volt benne legalább egy hétre való eleség is.

Jennynek tehát csak a nagy kosarakat kellett fölnyitnia; volt azokban minden: szágó-liszt, kasszáva, maniok, sózott hús és füstölt hal, befőtt gyümölcs, aszalt szilva, füge, banán; friss körtét és almát a fákról szedhettek, zöldséget zsákszámról találtak a konyhakertben.

Mivel ott voltak a konyha-edények is, a nők fölséges lakomát készítettek vacsorára, melyet a pinczéből hozott kitünő pálmaborral öblítettek le.

— Elég soká ittunk vizet! — kiáltott föl a vitorlamester — éljen a bor!

— De nehogy leigyuk magunkat! — tréfalkozott Fritz.

— Szó sincs róla: csak egymás egészségére igyunk egy kicsit! — nevetett a kapitány.

— Igyunk hát a viszontlátás öröme és kedves szüleink egészségére, — szólt Ferencz, föltartva poharát.

Erre mindnyájan koczintottak, s még jó sokáig vidám beszélgetés közben poharaztak tovább. Majd, mikor elálmosodtak, mindenki lefeküdt a kényelmes, puha tengeri-fü-ágyra, s mivel itt már biztos födél alatt voltak, egyhuzamban aludtak reggelig.

XXVIII.

Az utazás Falkenhorstba. — A csatorna. — A földült tanya. — Fönt a fa tetején. — Csüggedés. — Füst Felsenheimban.

Másnap, bő reggeli után, reggel hét órakor indultak útnak. Mivel Felsenheimba igyekeztek, a legrövidebb utat választották; ez pedig Falkenhorstban át vezetett.

— Lehet, — mondta Fritz, — hogy ott fogjuk találni családjainkat: hiszen nyár van!

— Adná Isten! — sóhajtott Jenny.

— Attól félek, — szólt most Ferencz, — hogy a Prospect-Willre mentek nyaralni. Akkor pedig meg kell kerülnünk a Csalódás-fokot is.

— Nem ez az a hegyfok, — kérdezte Harry Gould kapitány, — a honnan Zermatt úrnak a «*Licorne*» megérkezését kell lesnie?

— De ez az, kapitány, — felelte Fritz; — s mivel a korvetta bizonyosan már régen elindult, valószínű, hogy már itt is van, vagy nemsokára meg is érkezik.

Az eberfurti majortól, mint tudjuk, kocsit vezetett Falkenhorstba, s onnan Felsenheimba. Ezen a kényelmes, árnyas úton indultak el és másfél óra múlva, körülbelül a fele úton, egy patakra bukkantak, melyen erős, széles hid volt.

Ferencz és Fritz meglepetve álltak meg; ezt a patakot nem ismerték! Sok százszor megjárták az utat Eberfurt és Falkenhorst között, de erre a patakra nem emlékeztek.

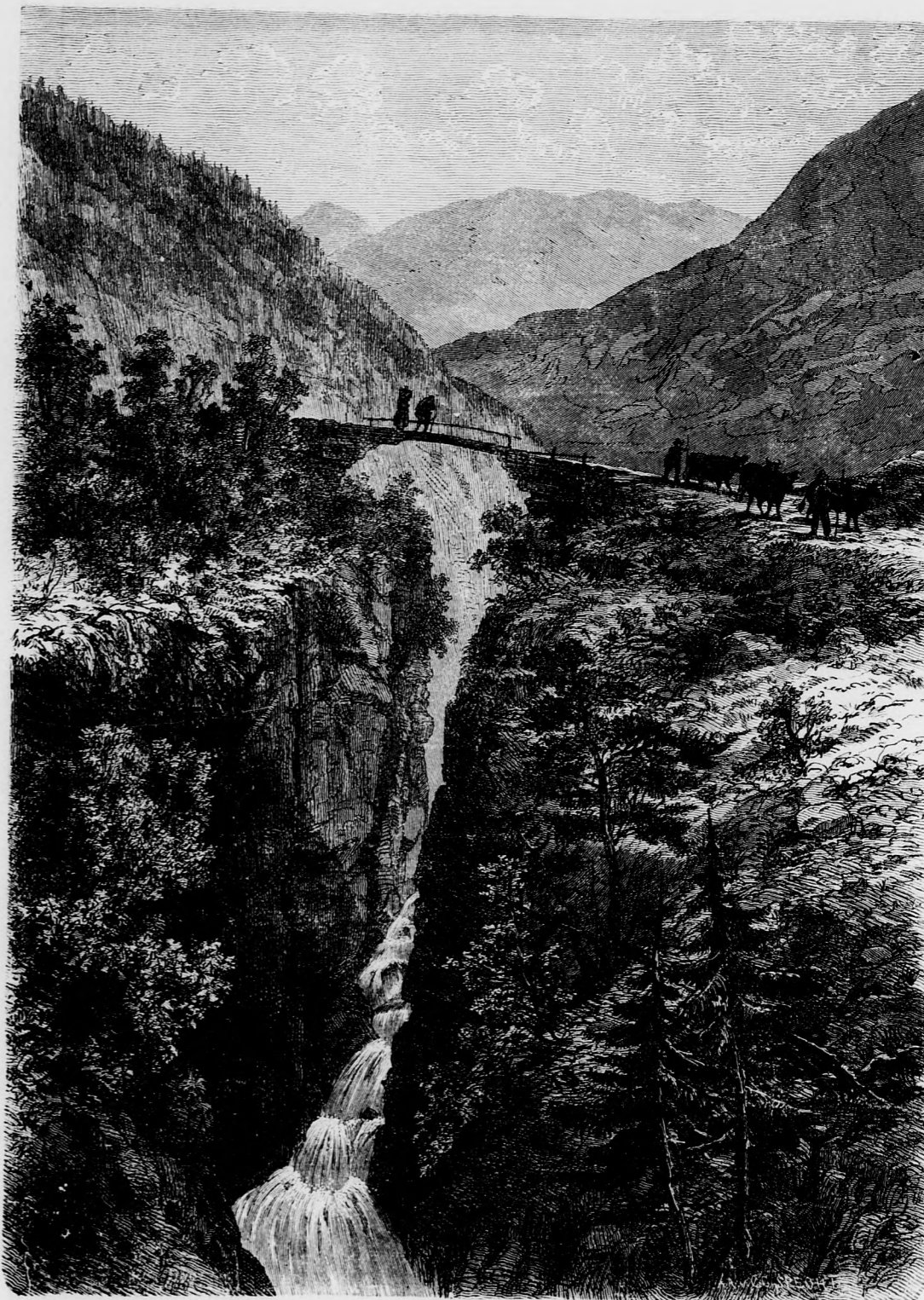
— Ez a patak jobban hasonlít csatornához, — mondta a kapitány — s úgy látszik emberkéz munkája.

— Önnek igaza lehet, kapitány, — hagyta helyben Fritz, — s alighanem Wolston úr gondolata volt, hogy a Sakál-patak vizét levezette a Hattyú-tóba, hogy nyáron át is öntözhesék Waldegg földjeit.

Tudjuk, hogy Fritz eltalálta a valót.

Átmentek a hidon és sietve haladtak előre. Fritz és Ferencz egyre hegyezték a fülüket, hogy nem hallják-e a folyton vadászó Jack puskájának durranását, vagy kutyájának az ugatását . . . De köröskörül mély nyugalom és csönd volt, melyet csak az apróbb madarak csicsergése zavart meg.

Már elérték a Falkenhorst előtti kis erdőséghez, s izgatottan siettek tova a százados faóriások alatt . . . Még csak félóra . . . még csak tíz

NORVÉGIAI TÁJKÉP.

perez . . . aztán kiértek az erdőből, s egyszerre föltűnt a major udvarán az óriási magnolia-fa . . .

Fritz és Ferencz előre szaladtak a sövénybe épített kapuhoz, a mely tárva-nyitva állt, sőt ki volt rángatva a sarkaiból is.

Az udvarba érve megálltak; köröskörül a legmélyebb csönd volt: a cserénybe zárt állatok, melyek rendesen bögni, zajongani szoktak, most hallgattak . . . vagy talán itt sincsenek? . . .

Ferencz az istállókhöz, aklokhoz szaladt: üresek voltak! . . .

E pillanatban értek oda a többiek is. Fritz neki bátorodott és előre sietve fölkiáltott:

— Menjünk be!

Fölérve a nyitott verandára, hol a kosarak, eszközök, szerszámok szerteszórva heverték, elszántan benyitott a szobába . . . de megkövülten állt meg a küszöbön, mialatt a többiek rémülten felkiáltottak.

Minden össze volt törve-zúzva: székek, asztalok eltörve, ládák, szekrények fenekestől fölforgatva, az ágynemű leszórva a földre, a konyhaedények, eszközök, szerszámok ezer darabban szerteszét.

Világos volt, hogy a házat fölprédálták: még pedig nem is anynyira rablási, mint inkább rombolási vágyból. Az

élelmi szerek szétszórva, a boros hordók feneke kiverve, minden pokoli vandalizmussal izze-porrá zúzva: szóval a legszörnyűbb pusztulás képe mindenfelé.

Fritz és Ferencz keresték a puskákat, mert tudták, hogy Falkenhorstban mindig szokott lenni négy-öt puská a vadászatok szezonja alatt; de most nem találtak egyet sem, csak a vitorlamester talált egy töltött pisztolyt a földön, melyet gondosan az övébe dugott.

Mindnyájan megkövülten álltak meg e nem várt szerencsétlenség láttára . . . Valjon ugyanez

történt-e Felsenheimban, Waldeggben, s a többi tanyákon és majorokon is? . . . S a rablók talán Eberfurtot is csak azért nem pusztították el, mert nem akadtak rá? . . .

Senki sem birt szólni. Fritz, Ferencz és Jenny megtört szívvel gondoltak szüleikre, s a legszörnyűbb aggodalmak gyötörték őket.

Mi történt itt? . . . Talán kalózkok rohanták meg a szigetet? . . . vagy vademberek? . . . S mi sorsa lett a két családnak? . . . a rablók kezébe estek-e, vagy elmenekültek a szigetről? . . .

Ki tudott volna megfelelni a kérdésekre? . . . De, bármi történt is, nekikhatározniok kellett, hogy mit tegyenek, s minden áron meg kellett tudniok a valót, mert ez a kétségbeejtő bizonytalanság a legszörnyűbb valónál is irtózatossabb volt.

— Barátaim, — kezdte végre a kapitány, — itt komoly szerencsétlenség történt, melynek végére kell járnunk.

— Induljunk Felsenheimba! — szólt Fritz hirtelen.

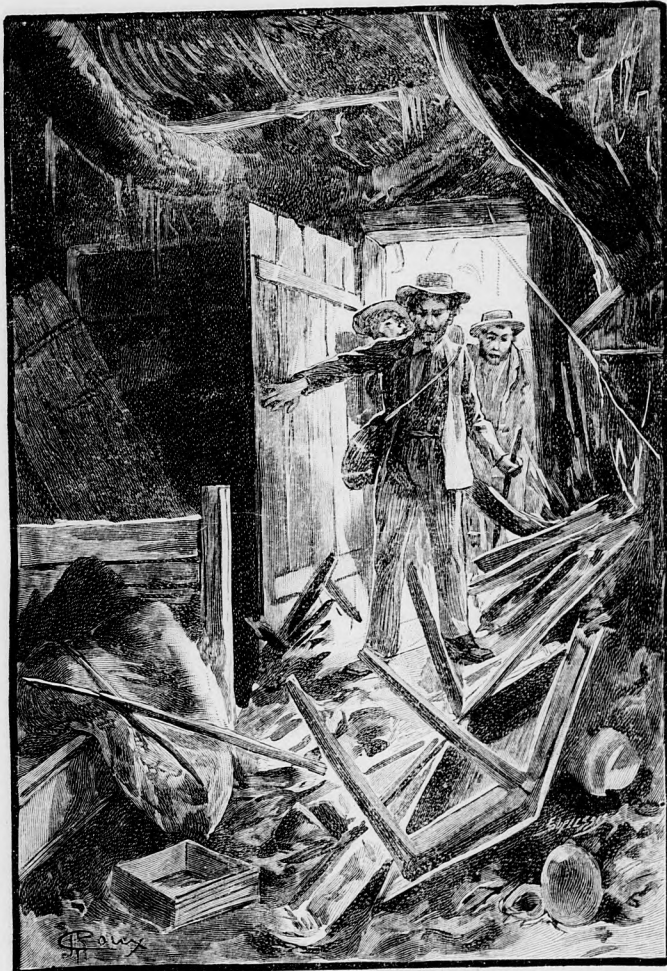
— Még pedig rögtön, — tette hozzá Ferencz.

— Mindenek előtt azonban nézzük meg a felső emeletet, — mondta Jenny, — már csak azért is, hogy széttekint-hessünk a vidéken.

Mint tudjuk, a falkenhorsti nyaraló két épületből állt, s a felső emelet az óriási magnolia fán volt, az ágak szétágazásának közepén, a hol a lombok úgy körülfojták, hogy nyoma sem látszott.

Erre a felső emeletre a rablók nem akadtak rá; nem találták meg a fölvezető titkos ajtót és lépcsőt, tehát szét sem rombolhatták. Odafönt minden a legnagyobb rendben volt, s ez némileg megnyugtatta őket.

Fritz és a vitorlamester, előkeresvén Zermatt úr messzelátóját, mely mindig a felső emeleten

MINDEN ÖSSZE VOLT TÖRVE-ZÚZVA.

volt, fölmásztak a magnolia-fa legtetejébe, s onnan vizsgálták a szemhatárt mindenfelé.

Éjszak felé elláttak egész Prospect-Hillig, de a vidék csöndes és nyugodt volt. Nyugot felé, a honnan jöttek, az a termékeny síkság terült el, melyet a Falkenhort-patak s az újon ásott esatorna öntözött; itt is minden csöndes és nyugodt volt. Keletől a tenger zárta be a szemhatárt; de a végtelen, ragyogó síkon nem volt egyetlen egy vitorla sem, s a partok mentén sem láttak csónakot. Déli irányban nem láthattak messzire, mert az Üdv-öblének tulsó felén Felsenheimszikláai elzárták a szemhatárt; és Felsenheimből sem láttak semmit, mert a körülfekvő ligetek lombsátora egészen elfödte szemeik elől; de különben a szigetnek ez a része is csöndes és nyugodt volt.

Fritz és John Block aggódva közeledtek a többiekkel, hogy mit láttak. Ez a mély, szinte halotti csönd és nyugalom szinte azt látszott mutatni, hogy a sziget kihalt, s egykori lakói végképp elköltöztek róla.

— Nincs más hátra, minthogy elinduljunk és kikémleljük Felsenheimot! — kiáltott föl Fritz.

— Induljunk rögtön! — tette hozzá Ferencz.

E pillanatban Jenny, a ki eddig messzelátóval vizsgálódott, hirtelen hátrafordult:

— Füstöt látok . . . Felsenheim környékén füst van.

Fritz legott fölkapta a messzelátót és dél felé tekintett . . .

Jennynek igaza volt: a vékony, ritka füstoszlop most sűrűbb lett, s valamennyien láthatták a felsenheimi fák lombjai fölött.

— Ott vannak! ott vannak! — kiáltott föl Ferencz — s már nekünk is ott kellene lennünk! De Harry Gould és a vitorlamester higgadtan-

ban itélték meg a dolgot. Igaz, hogy Felsenheimban laknak — legalább a füst azt bizonyítja — de kik laknak ott? . . . Ez a fontos kérdés! . . . Mert könnyen megtörténhetnék, hogy a rablók ütöttek ott tanyát, a valódi lakosok pedig elmenekültek, ha ugyan volt rá idejük . . .

E föltevésre mindnyájukban meghűlt a vér, s valamennyiüket ismét elővette a kétségbeesés. De Jenny újra fölkiáltott:

— Nem! nem menekültek el a szigetről! . . .

Jele, hogy a Cápaszigeten még most is ott leng a zászló!

Csak most vették észre a többiek is, hogy a sziget orman, az ágyútelep fölött valóban ott lobog

a piros-fehér zászló, Új-Svájcz választott lobogója. De annak a jele volt-e ez, hogy a két család még a szigeten lakik? . . . Valjon nem felelték-e, nem hagyták-e ott azt a zászlót távozásuk után is: hisz rendesen fölhúzták egyik tétől a másikig, s azután egész nyáron nem is törődtek vele.

De most nem volt idő, hogy ezen vitázzanak. Felsenheimba érve úgy is kiderül majd minden. Valamennyien indulni akartak és röpiülni szerettek volna, hogy gyorsabban odaérjenek . . .

— Megálljanak! . . . megálljanak! — suttogta hirtelen a vitorlamester fojtott hangon.

S az Üdv-öble felé fordulva, óvatosan kidugta fejét a lombok közt, de rögtön aztán vissza is kapta.

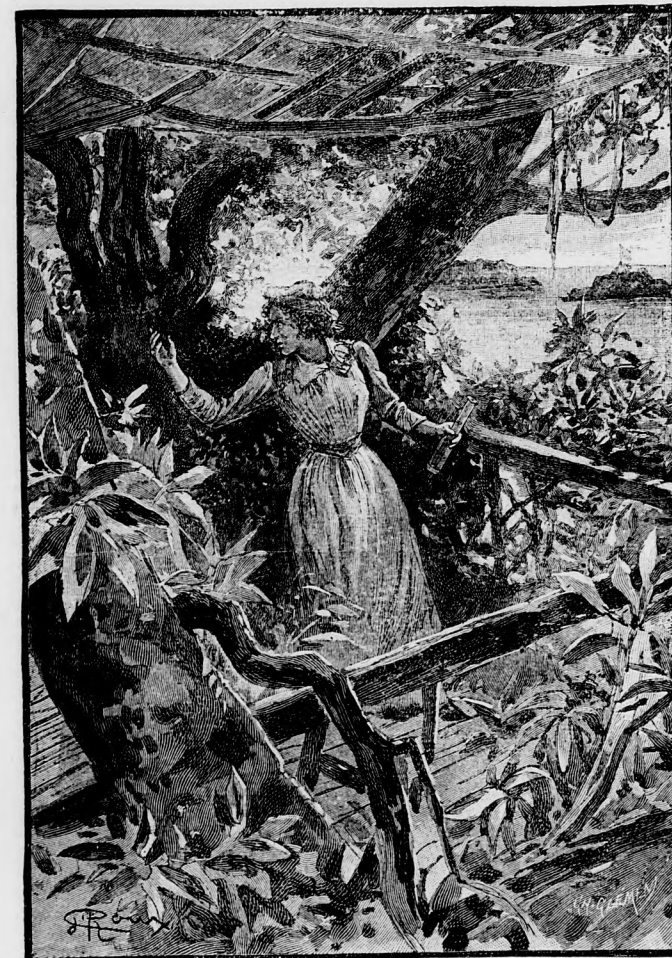
— Mi az! — kérdezte Fritz.

— A vademberek! — felelte John Block halkán.

(Folytatása következik.)

Így minden ország támasza, talpköve
A tiszta erkölcs, mely ha elvész,
Róma ledől s rabigába görnyed.

Berzsenyi.

A ZÁSZLÓ MÉG MOST IS OTT LENG A CÁPA-SZIGETEN.

ZENE.

Rovatvezető: Recht Sándor.

Káldy Gyula.

(1838—1901.)

A magyar zene igazi lelkes, hű és kitarító munkását vesztette el e hó elején Káldy Gyulában.

Élete utolsó perczéig a magyar zene szolgálatában állott, életének összes tevékenysége annak felvirágoztatására volt szánva. Mint énekes kezdte zenészi pályáját, majd mint karmester folytatta. Ilyen minőségben több vidéki városban (Arad, Kassa, Temesvár, Kolozsvár) működött, míg 32 éves korában a budapesti Operához jutott, mely akkor még egy hajlékban volt a Nemzeti Színházzal. Midőn a két intézet külön

KÁLDY GYULA.

vált, midőn az Operának díszes hajlékot emelt a nemzet és király együttes bőkezű gondoskodása, Káldy az Operához mint főrendező került. Hosszas tevékenység után mint főrendező vált meg az Operától, hogy két év múlva mint igazgató álljon az általa annyira imádott s oly híven szolgált intézet élére. Öt évig vezette Operánkat fáradságot nem ismerő szorgalommal, öt évig volt annak lelke és tapintatos vezére. Ez idő alatt sok magyar zeneszerző jutott szőhoz, a kik különben, a mindenféle idegen igazgatás ideje alatt, nem igen láthatták volna műveiket a színpadon. A folytonos fárasztó munka végre kimerítette s betegesen hagyta ott élete legszebb tevékenységének a színterét 1900 április 1-jén. Nyugalmát nem sokáig élvezhette, mert a halálos kór, mit hazája szolgálatában szerzett, rövid idő alatt sirba vitte. Mint a «Magyar Zeneiskola» (melyet Nikolicsecsal, a nagynevű theoretikus- és fuvolással együtt alapított) elnöke halt meg 1901 március 3-dikán.

Nevét ismertté s a magyar zenének történelmében örökéletűvé fíradhatlan zenetörténelmi kutatásai tették.

A legnagyobb szorgalommal és kiváló tudással gyűjtötte össze a régi *kurucz-dalokat*. A Rákóczy-korszak mozgalmas életének teljes megismerésére nem elég adatot szolgáltatnak a történelem tényei és a költészet hagyományai. Annak a mindennap csatában eltöltött életnek más fűszere, más jellemzője is volt, mint a csaták ténye s a hőstettek lelkesítő elbeszélése; a hősöknek dalai, a vitézeknek tánczai is voltak. Csodálatosan különböző hangokban nyert abban az időben kifejezést a honfi-bú, a bánat, meg a győzelem dicsősége. A csaták borzalmas jelenetei, a hősök dicső tettei, az elveszett ütközet fájdalma, a legyőzött hazafi kétségbeesése dalokban nyertek kifejezést. S e daloknak majd a sereggel táborozó s portyázó czigányok hegedűje, tárogatója, majd a katonák éneke adott kifejezést. Nem maradtak fenn ezek a dalok kottában, kinek lett volna akkor ideje vagy gondja arra, hogy azokat megörökítse! De fennmaradtak, mint a legendák, vagy mint a népmesék, vagy mint a népdalok: szájhagyományképen. Szétszórva, a háborús világ megszűntével, felhangzottak az ország minden részén. Apáról fiúra szállottak, hogy bizonyosságául maradjanak annak a mélységesen érző kedélynek, mely mindenha jellemzője a magyarnak. Ezeket a szájhagyományokat nagy gonddal, nagy fáradsággal gyűjtötte egybe Káldy Gyula s kottára szedve kincsül hagyta a késő nemzedéknek.

Áldassék ezért az ő emlékezte!

AZ ISKOLA VILÁGÁBÓL.

Március 15. A *selmeczbányai ág. hitv. ev. lyceum* «Petőfi-kör»-e március 15-dikén d. u. 3 órakor nagy ünnepélyt rendez. A műsor kilencez számból áll és ennek minden pontja a nagy napot ismerteti. A *nagykanizsai felső kereskedelmi iskola* ifjúsága március 15-dikén d. e. az 1848-diki márciusi nagy nap emlékére fényes hazafias ünnepet rendezett. A műsoron ünnepi ódák, hazafias dalok és lelkesítő beszédek szerepeltek. Ezenkívül megemlítjük a szépen előadott melodramát is, — «Rákóczi Rodostóban» — melyben Schulhof Győző és Schwarcz Károly felső osztályú tanulók vettek részt. — A *szatmári kir. kath. főgimnázium* «Kazinczy-kör»-e március 14-dikén d. u. 5 órakor díszgyűlést tartott. A díszgyűlésen az ifjúsági énekkar szép, összhangzó énekkel szerepelt, míg Peetz Ferenc és Pável Ferenc VII. oszt. tanulók szavaltak. Beszédet Unger Gusztáv és Bodnár Béla VIII. o. tanulók tartottak, azonkívül zeneszámok is szerepeltek a műsoron. — *Röser János felső kereskedelmi, polgári iskolája és nevelőintézete* március 15-dikén magasztos emlékünnepet rendezett. A megnyitót Röser igazgató úr tartotta, az ünnepi beszédet dr. Agh Géza tanár úr. Az ifjúság köréből Sauepreis Elemér, Barber István, Stern Hugó és Ney Dezső szerepeltek. — A *szegedi m. kir. állami főreáliskolai* «Eötvös-önképzőkör» március 15-diki ünnepélyének műsora a következő volt: Alkalmi beszéd, mondta Nagy József VIII. o. t. «Nemzeti dal» Petőfi Sándortól, szavalta Pálffy Jenő VII. o. tan. «Március 15.» Ábrányi Emiltől, szavalta Tobiás László VIII. o. tan. «A hazáról» Petőfitől, szavalta Marx Miksa VIII. o. tan. — *Az iglói ág. hitv. ev. főgimnázium* ifjúsága március 15-dikén d. e. 10 órakor hazafias ünnepélyt rendezett a következő műsorral: «Bár nemzeti hym-

nus», előadta a dalkör. «Talpra magyar» Petőfi Sándortól, szavalta Fényes Odön VII. o. tan. Az ünnepi beszédet Szőke Sándor VIII. o. tan. tartotta. «Március 15.» Ábrányi Emiltől, szavalta Stein János VIII. o. t. Befejezésül a «Hymnus»-t énekelte a dalkör. — A *szekelyudvarhelyi ev. ref. kollégium* «Petőfi-kör»-e március 15-dikén hazafias ünnepélyt rendezett. A szépen összeállított műsorból ki kell emelnünk Kozma Andornak «A szabadság ünnepén» cz. színelőadását, melynek egyik részletét szintén előadták igen sikerült, összevágó előadásban A lélekemelő ünnepélyt az ifjúsági zenekar zárta be a Batthyány-indulással. — A *pápai ev. ref. főiskola* ifjúsági képzőtársulat a Pápan felállítandó Petőfi-Jókai szoboralap javára március 15-dikén este a városi színházban emlékünnepet rendez változatos és a szabadság kivívásának e nagy napját ismertető műsorral.

Gyász. A *nyitrai róm. kath. főgimnázium* egy fiatal és tehetséges tanára: ifj. Turzó Ferenc dr. március 10-dikén, életének 30-dik évében elhunyt. Temetésén — mely március 12-dikén volt — a tanári kar az ifjúsággal együtt megjelent. Nyugodjék békében! — A *pozsonyi ág. ev. lyceum* egyik nagyreményű növendékét vesztette el: Pásztor Elek VII. o. tanuló. Temetésén a tanári kar és ifjúság teljes számban megjelentek. Béke poraira!

Diák-mulatságok. A *dévai m. kir. főreáliskola* «Salamon Ferenc-kör»-e március 2-dikán hangversenyt rendezett az ifjúsági alapok javára, mely minden ízében fényesen sikerült. A műsort az ifjúsági énekkar számai, Krinyi István VII. o. tan. hegedűjátéka, Téglás Dezső VI. o. t. zongorázása és Krausz Lajos VIII. o. t. szavalata töltötték be. Végül Sussmann János VIII. o. t. énekelte. Ezután reggelig tartó tánc következett. — A *kerezaei ev. ref. gimn.* «Petőfi-kör»-e márc. 3-án pénztára javára sikerült estélyt rendezett, melynek jövedelme 50 korona volt. A műsorból kiemeljük a lapunkban megjelent diákmonológokat, melyeket Hajnal István és Szőke Andor VI. o. t. adtak elő, valamint «A magyar diák természetrajza»-nak felolvasását, Nuszbaum Lajos VI. oszt. tanulóét. Ezenkívül szavaltak Varga Antal és Madarász István V. o. tanulók. — A *pozsonyi ág. hitv. ev. lyceum* ifjúsága február 27-dikén nagy hangversenyt rendezett, melynek főpontját Shakespeare «Julius Caesar»-jának egyik színe képezte. A főszerepeket Klaár Vilmos és Breiner Sándor VIII. o. tanulók játszották. Sikeresen szavalt ezenkívül Réder Károly VIII. oszt. tan. és Lelkes Béla VII. o. t. — *Az eperjesi kir. kath. főgimnázium* «Kisfaludy-kör»-e március 2-dikán Arany-ünnepélyt rendezett, melyen Ander A. és Brugger E. VIII. o. tanulók szavaltak; Bunganicz J. VIII. o. tan. Aranyt, mint költőt, Kamenczky M. VIII. o. t. pedig mint prózaíró ismertette. Végül az intézet zenekara rázendített a Rákóczi-indulóra. — A *bpesti VI. ker. felső kereskedelmi iskola* ifjúsága március 17-dikén d. e. 10 órakor a *Royal* nagy szálló dísztermében Lengyel Sándor igazgató úr nevenapja alkalmából matinét rendezett, mely igen szépen sikerült. Az ünnepelt üdvözlése után a fényes műsor számaival gyönyörködtették a nagyszámú közönséget.

Önképzőkori krónika. A *szolnoki állami főgimnázium* «Verseghy-kör»-ének e felévi működéséből a következő pontok válnak ki: Révész Károly VIII. o. t. sikerült műfordítása, Garami Jenő VII. o. t. értekezése és Ludányi Antal VIII. o. t. szép dolgozata Kölcseyről, végül Herczeg Albert egy fordítása. Szavallattal meg Pám Márkus VI., Bodrogi Sándor VII. és

Kántor Sándor V. oszt. tanulók szerepeltek. Az időközben megüresedett pénztárosi állást Vértes Gusztáv VII. o. tan. tölti be. — A *szatmárnémetii ev. ref. főgimnázium* «Kölcsey-kör»-e március 2-dikán, Arany születésnapján, emlékünnepet rendezett, melyen Barabás Ferenc, Jakab Lajos és Kürthy József VIII. oszt. tanulók szavaltak, Berky Lajos VIII. o. t. pedig Aranyt ismertette. Ezenkívül szerepeltek még Osváth Gedeon VIII. és Szajtonczay Sándor VII. o. tanulók. — A *gyöngyösi állami főgimnázium* «Vachott kör»-e március 2-dikán ülést tartott, melyen a március 15-diki pályamunkák eredményét hirdették ki. Az ünnepi beszéd díját Balog Lajos VIII. o. t., az ódiát Czinder J. VII. o. t. vitte el. Az elbeszélésnél az egyik munkának csak úgy adják ki a díjat, ha szerzője — Blatniczky D. VIII. o. tan. — azt átdolgozza. Ezután Waldner F. és Balog Lajos VIII. o. tanulók olvastak fel. — A *budapesti V. ker. állami főgimnázium* önképzőkörének március 3-dikán tartott ülésén Barabás Lóránd VII. o. t. szabad előadást tartott, utána Berger Dezső VI., Quitt József VII. és Barabás Lóránd VII. o. tanulók szavaltak el egy-egy költeményt. — A *homonnai gimnázium* «Trefort kör»-e március 2-dikán gyűlést tartott, melyen Kovács M. Petőfi «Apostol»-ából szavalt el részleteket, utána Berna Izsó dolgozata került a gyűlés elé, utolsó két számnak pedig Rosenberg Adolf és Grünstein Salamon szavaltai következtek. — A *trencsényi kir. kath. főgimnázium* «Vörösmarty-kör»-e március 3-dikán ülést tartott. Elsőnek Berger Árpád V. o. t. szavalt, majd Kucsera József VII. o. t. munkáját fogadták el, úgyszintén Lange Iván V. o. t. szavaltát. Végül Pisetta János munkáját olvasták fel. — A *budapesti I. ker. állami főgimnázium* «Széchenyi-kör»-e március 9-dikén tartotta meg szavalóversenyét. Az első díjat Bosányi Andor VII. o. t. vitte el, a másodikikat pedig Virter László VIII. o. t., míg a harmadik díj nyertese Gálos Rezső VI. o. tan. lett. A kör március 15-dikén ünnepélyt tart. — A *budapesti V. ker. állami főgimnáziumnak* «mathematikai és természettudományi összejövetel»-e március 10-dikén ülést tartott, melyen ifj. Csopely László útleírását olvasta föl. Utána Deutsch Lajos VII. o. t. a tehetetlenség törvényéről értekezett. Végül Herzog Imre VI. o. t. Pythagorasról olvasta föl dolgozatát. — A *temesvári róm. kath. főgimnázium* március 10-dikén gyűlést tartott, melyen Romanov Rezső, Cseh Vendel és Prieszler István VII., és Ürményi Géza VI. o. tanulók sikeresen szavaltak. Dömök István VIII. o. t. az önképzőkori bírálatról tartott érdekes felolvasást. — A *brassói főgimnázium* önképzőköre március 2-dikán tartotta XII. gyűlést, melyen műsorra kerültek Kovácsy Ernő VI. o. t. elbeszélése, Szombati Ármán VII. o. t. dolgozata és végül Lázár Béla V. o. t. munkája. — A *szegedi főgimnázium* önképzőköre március 10-én a szegedi árvíz évfordulójának alkalmából gyűlést tartott a nagy szerencsétlenség emlékére. A gyűlésnek minden pontja a katasztrófát és az annak nyomán fellendülő Szegedet ismertette. — A *kaposvári m. kir. állami főgimnázium* «Virág-kör»-e március 10-dikén rendes gyűlést tartott, melyen Roth J. VIII. o. t. lett a szavalóverseny győztese. Sima L. VII. és Spitzer V. V. oszt. tanulók szavaltak, Pilezer P. VIII. o. t. szép értekezést olvasott fel, végül pedig Stern D. VIII. o. tan. bíralt.

A rossz polgár vétkesebb az anyagiilkosnál, ez magát teszi árvává, az milliók anyjának ássa sírját.
Kuthy.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

Tudományos Zsebkönyvtár. Stampfel Károly pozsonyi könyvkiadó igen értékes és nagyhasznú vállalatot indított meg «Tudományos Zsebkönyvtár» címen, melyből most jelentek meg a 76., 77. és 78. füzetek. E vállalat felkarolja úgy az irodalmat és művészetet, mint az ipart és kereskedelmet és főleg arra törekszik, hogy e füzetekben röviden is hű képet adjon minden szakról. Különösen a tanuló ifjúságnak ajánljuk e vállalat irodalmi, történelmi, természetrajzi és matematikai füzeit; ezeket okosan kezelve, nagy hasznát veheti minden tanuló. A most megjelentek közül megemlíthetjük a következőket: 76. sz. Rovargyűjtő. Irta dr. Cserey Adolf. 77. sz. Szervetlen kémia. Irta Schwicker Alfréd. 78. sz. Mechanika. Irta dr. Lévy Ede. Egyes szám ára 60 fillér. Megemlíthetjük, hogy a «Tudományos Zsebkönyvtár» füzetek részletfizetésre is kaphatók a kiadónál, valamint minden könyvkereskedésben.

Nagy Képes Világtörténet. Az emberi szellemnek történetét, eszméit, az emberi kéz alkotásait gazdag és színes képekben mutatja a Nagy Képes Világtörténet, a melynek most 93., 94. és 95. füzete hagyta el a sajtót. Ezekben van a híres és művészi apahidai kancsónak rajza is, mely díszítésre finom, mint azok az újabb edények, a melyek díszítését dicséretképpen nevezük modernnek. E füzetek egyikében van szó a mór stílusról is, mely ma már a Keleten hervadóban van, pedig, hogy mily gyönyörű alkotásokat hozott valaha létre, azt mutatja az Omar mecsetje. A ki egy görög házra messziről rátekinthet, láthatja egész berendezését. Ilyenek ezek a keleti templomok is. Omar templomának gyönyörű, színes reprodukcióját találja a Nagy Képes Világtörténetben, mely vállalat tizenkét kötetből fog állani, szerkesztője dr. Marczali Henrik. A IV. kötetet dr. Borovszky Samu jónevű történetíró írja, dr. Goldziher Ignác társaságában. Az V. kötetet dr. Mika Sándor írta a legújabb kutatások nyomán. Egy kötet ára díszkötésben 16 korona, kapható füzetként (a 60 fillér) és havi részletfizetésre is a kiadó-társulatnál, Révai Testvérek Irod. Intézet Részvénytársaságánál, Budapest, VIII. ker., Üllői-út 18. szám.

A Magyar Könyvtár-nak most jelent meg februári sorozata, mely ismét hat számmal gyarapítja e gyűjteményt. Köztük van *Endrődi Sándor «Ghitta», «Az otthon világából»* című novellás kötete, a 212. szám, mely a «Kurucz dalok» költőjét, mint jeles elbeszélőt, mutatja be a magyar közönségnek. A 211. szám *Faludi Ferencnek három* spanyolból átdolgozott, érdekes elbeszélését közli a «Téli éjszakák»-ból. Kiadta *Radó Antal*. A 209. szám a finnek híres népmeséjének, a *Kalevala* nak egyes részeit közli *Vikár Béla* fordításában. Ez a füzet a finnek esodaszarvas regéjét tartalmazza. A 207—208. kettős szám *H. Gi Wells*-nek egyik regényét közli, *Dr. Moreau szigetét*, *Mikes Lajos* fordításában. A 210. szám a *Magyar Könyvtár Petőfi*-kiadásának egy újabb füzetét tartalmazza: *Petőfi élete és költészete* címmel. Bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta *Somogyi Gyula*. A füzetet *Tull Odön* képei díszítik. — A *Magyar Könyvtár* eddig megjelent 212 száma részletfizetésre is kapható. Teljes jegyzékkel ingyen szolgál minden könyvkereskedés. Megrendelhető egyes füzetként is *Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai)* es. és kir. udvari könyvkereskedésében, Budapesten, VI., Andrassy-út 21. szám alatt és minden könyvkereskedésben.

VEGYESEK.

Villamos vasút a Mont-Blanc. Még be sem fejezték a villamos vasút építését a Jungfraura, már is egy új és sokkal nagyobb szerű eszme merült fel; ez a mont-blanci villamos vasút építése. Saturnio, genfi mérnök, e terv feltalálója, 8.000.000 márkára becsüli e vállalat költségeit. A vasút hossza 10 kilométert tenne ki, mely távolságból 3,5 kilométer az alagútakra esnék.

Hidegség által előállított légüres tér. A Royal Society legutóbbi ülésén *Devar* tanár egy egyszerű kísérlet által bemutatta, hogy miként állítható elő leggyorsabb módon légüres tér. Egy elzárt és levegővel telt cső egyik végét cseppfolyós víznemű anyagba helyezte; a csőben levő levegő annak fenekén megsűrűsödött szilárd alakban. Most már egyéb nem marad hátra, mint az, hogy az alsó cső végét, melyben a megsűrűsödött levegő volt, a cső többi részétől, mely most már légmentes, elzárjuk; ezt melegítés és elzárás (lepecsételés) által elérhetjük és ily módon a nyert térről megközelítőleg azt mondhatjuk, hogy az légüres. Nagy előnye e kísérletnek a rendkívüli gyorsaság; fenti esetet, a mint azt leírtuk, egy perc alatt végrehajtották.

Aluminium réz helyett. Az aluminiumot réz helyett különösen elektromos vezetékknél használják kiváló sikerrel oly helyeken, hol a rézvezeték a külső káros hatások — mint a mlyenek a lokomotívok gázai — hamar tönkre teszik. Ilyen aluminiumból vagy aluminium-érből készült vezetékeket Chicagóban és a Niagara vízesésnél használnak.

A Golf-áram forrása. Dr. Linden-Kossel szerint a Golf-áram forrása nem a floridai tengerszorosban van, hanem az óceán valamely más pontjában. Ez a pont szerinte a nyugatindiai szigetek közelében, *Binion* mellett fekszik. A Golf-áram meleg vizének oly ereje van, mely hatvanszor erősebb a világ összes folyamainak vízmennyiségénél (a folyamok betorkolásánál).

Egyszerű szer rovarok fogására. Egy kis antitoxin-fecskendezőből az állatka elé benzolt fecskendezünk, miáltal az tüstént mozdulatlanul lefull; de nemcsak ilyen kis rovarokkal szemben használhatjuk előnyösen e szert, hanem nagyobb pillangókkal (tarantelák) is.

SAKKJÁTÉK.

Rovatvezető: Exner Győző tanár.

A 11. feladvány megfejtése:

1. Vd5—a5 (6 változat).

12. sz. feladvány.

Berry Vinceze.

Első díjat nyert a Reading Observer pályázatán. Világos: Ke8; Vd7; Fa6 és h8; He7 és d3; gy b3, g2 és g5.

Sötét: Ke4; Bb5 és h5; Fe2; Ha5 és e3; gy b4, b7, e3 és h6.

Világos indul és a második lépésre mattá teszi sötétet.

(A megfejtés beküldésének határideje egy hét.)

12. sz. játék.

Világos: Marco.	Sötét: Burn.	Világos: Marco.	Sötét: Burn.
1. e2—e4	e7—e6	15. Vd1—d2	a6—a5
2. d2—d4	d7—d5	16. He2—e3	Ba8—a7
3. Hb1—c3	Hg8—f6	17. Ba1—e1	f7—f6
4. Fe1—g5	Ff8—e7	18. Fe2—d1	Fe8—d7
5. e4—e5	Hf6—d7	19. Fd1—c2	Fd7—e8
6. Fg5×e7	Vd8×e7	20. e5×f6	g7×f6
7. He3—b5	Ve7—d8	21. He3—g4	Vd8—c8
8. e2—c3	a7—a6	22. f4—f5	e6×f5
9. Hb5—a3	c7—c5	23. Fe2×f5	Ve8—d8
10. f2—f4	Hb8—c6	24. Vd2—h6	Ba7—g7
11. Hg1—f3	b7—b5	25. Hf3—g5	Fe8—g6
12. Ha3—c2	e5—c4	26. Hg5—e6	Vd8—e7
13. Ff1—e2	röv. els.	27. He6×f8	Ve7×f8
14. röv. els.	Hd7—b6	28. Hg4×f6+	föladja.

Játszották Bécsben a nemzetközi mesterversenyen 1898 július 16-dikán. A világos bábok vezetője e játék szépségeért díjat kapott.

*

Hírek. «The School World», Angolországban megjelenő lap, mely az ifjúság érdekeit képviseli, szintén sakk-rovatot vezetett be, mert nézete szerint e játék fontos képzőeszköz és ezért nagy jövője van. Levelező mérkőzésén hat iskola vesz részt. Méltó megjegyezni, hogy a gyakorlatias gondolkodású angol milyen nagy nevelő értéket tulajdonít a sakkjátéknak.

Sakk-üzenetek. A 11. sakkrejtvényt megfejtették: Mészáros Károly Kaposvárott és Mangold József.

A 10. rejtvény helyes megfejtését utólag beküldte: Klein Vilmos Temesvárott.

Részben helyesen fejtették meg: B. S., V. K. Budapest, R. J. Miskolczon, J. L. Szegzárdon, G. J. Szegeden és H. B. Mármáros-Szigeten.

K. V. Az első magyar országos levelező verseny 1893-ban kezdődött és évekig elhúzódott. Charousek életrajzi adatait bármely sakk-folyóirat tavalyi évfolyamában megtalálhatja; írtak róla halála alkalmából a Pesti Hírlap és a Pesti Napló is, a melyeknek állandó sakk-rovatuk van. Játékait összegyűjtve angolul Maróczy Géza, a Pesti Hírlap rovatvezetője, teszi közzé.

FEJTÖRŐ.

Büvös négyzet.

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31	32	33	34	35
36	37	38	39	40	41	42
43	44	45	46	47	48	49

E számok úgy helyezendők el a koczkákban, hogy felülről lefelé, balról jobbra és átlónként összeadva 175-öt adjon.

Mattyasovszky Lajos.

Képrejtvény.

Megfejtési határidő 1901. márczius 24.

23. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Számtani kérdés: 3, 7, 11, 15. Képrejtvény: A dió törve jó.

Helyesen fejtették meg: Fink Tibor, Koscs Antal, Antony Gyula, Strauszman Dezső, Erdős Fülöp, Kósa Miklós, Balás Imre, ifj. Hetényi Ákos, Kikaker Ernő, Horvát Andor, Diemár Kálmán, Oesterreicher Sándor és Pál, A IV. osztályos Löwy, Schwarz Béla, Finger Béla, ifj. Simay Vilmos, Barok Imre, Kovács Aladár, Kutlik Félix, Oblath Sándor, Kiszely Géza, Simonyi Kálmán, Herczog Emil, Lázár Béla, M. Joó István, ifj. Prokopp Sándor, Fellner József, Réthy Jenő, Akay Elemér, Popper József, Prágyik Flóris, Pollák István és Aurél, Zúbor Imre, ifj. Krcsméry Károly, Görgényi József, Reizman Sándor, Matias Jaroszlav, Mallinger József, Posch Károly és Emil, Nagy Rudolf, Poeszke Rudolf, ifj. Barthonek Károly, Horváth Béla, Hosench Gusztáv, Weisz Elemér, Znojenszky Nándor, Juraskó Jenő, Ajtay Géza, Balassa László, Székér Mihály, Nay testvérek, Borosnyay Oszkár, Inselt Lajos, Emmerling László, Deutsch Jenő, Donáth Géza, Mészáros Károly, Vida Károly, Megele Ödön, Jankovics Ferencz, Grüner István, Ruskai István, Jámbor Zoltán és László, Kurja Jenő, Persina Károly, Weiss Lajos, ifj. Szóts Parkas, Neoschil Antal, Géczy Géza, Zurányi Gusztáv, Belesák Aladár, Lőrincz Ferencz és Dezső, Baruschka József, Kohn Benő, Grossmann Sándor, Jurenák Géza, Papp Szász Tamás, Sonnenfeld Hugó, Przybilla Jenő, Kuzma Albert, Rosenberg Sándor, Bakos Gábor, Mattyasovszky Lajos, Weisz Dezső, Rapaics Rajmond.

A kitűzött könyvjutalmat (Legouvé Ernő «Az olvasás művészete» cz. könyvét) Mészáros Károly előfizetőnk nyerte meg Kaposvárott.

SZERKESZTŐI TELEFON.

Lapunk szerkesztője kéri mindazokat, a kik az «Aranyos köd» előfizetési felhívását megkapták és előfizetést gyűjtöttek, sziveskedjenek az előgyűjtettek neveit sürgősen beküldeni, hogy a könyvet, mely teljesen készen van, a megrendelőknél a címre juttassuk.

Rendkívüli könyv-árleszállítás a bolti árak felére és harmadára. Sokfelől érkező kérdézősködére a Franklin-Társulat közhírré teszi, hogy ez árleszállítás már csak márczius végeig marad hatályban. Azontúl ismét a rendes bolti-árak lesznek érvényesek.

Lázár Béla. (Brassó.) Csak küldje be, ha lesznek köztük olyanok, minőt még nem közöltünk, kiadjuk. — **K. B.** (Homonna.) Kell hozzá érettségi. A budapesti egyetemre két fél évre be kell rendkívüli hallgatóként iratkozni. Magánúton nem végezheti. — **Állatszeli-dítő.** Kérdésével forduljon a természetrajz tanárához, ő majd szakszerű és részletes felvilágosítást ad reá. — **Simonyi Kálmán.** Kapható. Teljes. — **D. M.** Versed hajmeresztő, sem többet, sem hosszabbat ne küldj; légy irgalommal irántunk. — **W. M.** Szives figyelmébe ajánljuk Ferenczy István «Életpályák» című munkáját, abban minden kérdésre kap feleletet. Egyébként nem tartjuk helyes dolognak, hogy nem ott keresi boldogulását, hova szaktanulmánya utalja. Jobb és több előhaladásra biztató állást érhet el azon a pályán. — **K. B.** (Hulas.) Nem vált be. — **Sch. L.** (Petrozseny.) Átalánosan ismert, nem közölhető. — **Kovács Aladár.** A nagy árjegyzéket elküldtük. — **K. J.** Odája még gyöngye szárnypróbálgatás. — **«Kérdézősködő VI.»** Olyan szakiskola nincsen. 1. Érettségi vizsgálat a feltétel. 2. Mindenik középiskola részt vehet benne, ha lesz elegendő vállalkozó. — **K. J.** (Budapest.) Lapunk mai számában megkapja első kérdésére a választ. A Burián-féle «Magyar-latin szótár» a Franklin-Társulatnál kapható. — **«Brutus».** Te is fiam, Brutus!... A költészet

berkébe tévedtél, nem — eltévedtél. — **B. L.** «Muzsikus Jankó». Értékesebb dolgot kell fordítani, ennek az eredetije is gyöngé. — **Nagy Imre.** Van érzéke a verselés iránt, akadnak határozottan sikerült sorok a versben, de az egész még egyenetlen és kevés a magva. — **H. Lipót.** (Eperjes.) 1. Budapesten. Második kérdésére majd később kapja meg a választ. Buzgóságért fogadja ezúttal is köszönetünket. — **J. E.** Rejtvényeit megkaptuk. Egyik használható, majd sorát ejtjük. — **Alke.** 1. Küldje be a tudósításokat. 2. Csak olyan hangversenyéről, melyet tanulók rendeznek. Az elbeszélést csak úgy küldje be, ha nagyon jó, bár cleve kijelenthetjük, hogy abban a korban, melyben ön van, jó elbeszélést írni nem lehet. — **K. B.** Meg lehet azt fejteni. — **O. S.** Az ön kérdésére már a múlt számainkban megtalálhatta a feleletet. — **K. F.** Csak türelem. A szerencse nem szokott megrendelésre dolgozni, sem panasza. — **«Vigasztalás a magyar szabadsághoz».** Az ilyen régi verseknél azt is meg kell jelölni, hogy hol és mikor jelent meg. — **J. K.** (Homonna.) Csak úgy lehet, ha a latinból és görögéből pótlólag letezi az érettségét. Az egyetemen nyolcz féléves a tanfolyam, magánúton elvégezni teljes lehetetlenség. — **K. A.** (Temesvár.) Megfelelő magyar szó arra nincsen. A két idegen kifejezés közül a német általánosan elterjedt. — **«IV. osztályos Löwy Losoncz».** 1. Elég. 2. Fogjuk közölni. 3. Részesülhet. 4. Lesz tartalomjegyzék. — **«Tavaszi előtt».** Ez a költemény már sikerültebb. Az utolsó versszak gondolata kissé elnyúlt, de a harmadik és negyedik versszak kedves. Ime ezt itt közöljük:

Tavaszi tündére szőjje-fonja
Szellemkezelével köntösöd,
Lágy lombszövetből, mit a hajnal
Örömkönyvével öntözött.

És hulljon rád, tündéri bájjal,
Büvös igéző képzelet,
Virágalakban — lissz virágot
Csak égi lény teremthetett.

G. A. (Pozsony.) Az egyik Négyessy László «Magyar verstan», a másik Gaal Mózes «Magyar stilsztika és verstan». Az előbbi terjedelmes, az utóbbi rövid, fővonásokban ismerteti a vers törvényeit. — **Török Miklós.** (Szent-Gotthard.) 1. Petőfi ág. evangélikus, Arany ev. ref., Vörösmarty román. kath., Berzsenyi ág. ev. A gimnáziumokat nem szokták osztályozni, mint a diákokat. Minden tanulónak az a gimnázium legyen elsőrangú, a melyekben tanul. — **H. E.** (Budapest.) Ha még nem kapott választ, írja meg újra, mit akar kérdezni, mert levele elkallódott. — **«A megváltozás».** Versének a tartalma elég szomorú, de ne essék kétségbe ily fiatalon. Vizsgálja tovább is önmagát, igyekezzék hibáival férfiasan megküzdeni — de mindezt ne versben tegye! — **T. S.** Arról a könyvről nekünk nincsen tudomásunk. — **Vértes József,** lapunk munkatársa, kéri a «Tanulók Lapja» olvasóit, szíveskedjenek címére (Budapest, Üllői-út 21. II. 8.) a még meg nem jelent *diákszavakat* és az ismeretes *diákdalokat*, valamint ifjúságunk körében divó játékok leírását megküldeni.

LAPUNK OLVASÓIHOZ.

Az első félév végéhez közeledünk. Ha annak a sok levélnek, melyek örvendezve emlékeztek meg a «Tanulók Lapja»-nak érdekes és tanulságos voltáról, hitelt adhatunk, úgy megnyugvással és fokozottabb kedvvel folytatjuk tovább a megkezdett munkát. Nem hiányzott belőlünk az igyekezet, hogy mindig csak jót és érdekest adjunk. E mellett maradunk továbbra is. A «Tanulók Lapja», mint szives jó barát kíván ezen-

túl is beköszönteni a magyar ifjúsághoz. Nem nyújt gyámolító kezet semminemű hibás ambícióknak, de vezetője és barátja lesz minden számbavehető komoly törekvésnek.

Első cikkei hirdetik a komoly munkásságot, buzdítanak hazafias lelkesedésre, de nem olyanra, a mely csak henye dicsékvésben nyilatkozik; megbeszélnek fontos kérdéseket, a jellem fejlesztésére törekcsenek.

A második félévben folytatjuk *Bulwer* hatalmas regényét, «*Pompéji pusztulása*»-t, melynek drámai erőttől duzzadó jelenetei lekötik a figyelmet, s mély tanúságot rejtenek magukban. A regény első fele jóformán csak bonyolítás volt, melyből nagy erővel bontakozik ki a vég, mely a bűnösöket lesújtja, a jókat fölemeli.

A márczius végén befejeződik Verne-regény helyett *Jancsó Benedek* dr.-nak, a kiváló írónak és tanárnak Kőrösi Csoma Sándorról írt a «*Tudomány hőse*» cz. munkáját kezdjük meg, a mely a magyar diákságot bizonyára nagyon fogja érdekelni, mert olyan emberről szól, a ki fajunk szeretetétől vezettetve egész életét egy nagy és dicső feladat megoldására szenteli.

Ezzel egyidejűleg közlünk egy bájos falusi történetet, a «*Vasárnapi emlékek*»-et, melyhez *Görö Lajos* készített ízléses és csinos rajzokat.

Minden számban lesz ismeretterjesztő cikk: a széptudományok, irodalomtörténet, földrajz, természetrajz, természettan, népszerű csillagászat köréből, melyeket mind szakavatott emberek írnak.

A mennyiben a napi események sorából valami jelentőséges kiemelkedik, arról is megemlékezünk, a minthogy a múlt félévben sem hagytunk figyelmen kívül semmi fontosat.

*Zene- és sakk-*rovatunk az érdeklődőknek szerencsés örömet, s *fejtörő* kérdéseink nemesak mulattatni, hanem oktatni is fogják az ifjúságot.

Az önképzőkörök munkásságát továbbra is figyelemmel kísérjük, s azokról időről-időre beszámolunk.

Ime ezt kívántuk elmondani, Ha a magyar diákságnak lapunk iránt tanúsított szeretete továbbra is így kitart, s ha híveink száma ilyen arányban emelkedik a «Tanulók Lapja» az lesz, a mit céljával kitűzött: lelki vezetője a magyar ifjúságnak.

A «Tanulók Lapja»-nak előfizetési ára:

Egész évre — — — 9 kor. 60 fill.
Fél évre — — — 4 „ 80 „
Negyed évre — — — 2 „ 40 „

Azok, a kik április 1-jétől kezdve fizetnek elő a «Tanulók Lapja»-ra, a *Bulwer* «Pompéji pusztulása» czímű regényének folytatásait könyvalakban 60 fillérért megkaphatják a kiadóhivataltól.

A «Tanulók Lapja» szerkesztősége.

KÉT ÉVI VAKÁCZIÓ

REGÉNY

Írta **VERNE GYULA**

franciából fordította

HUSZÁR IMRE

90 képpel.

Második, egyedül jogositott magyar képes kiadás.

Ára füzve 3 K 60 f., vászonkötésben 5 K.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMTATVA.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK :		FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre	2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre	4 kor. 80 fill.		IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre	9 kor. 60 fill.		Kéziratokat nem adunk vissza.
Megjelenik minden vasárnap.		Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	

TAVASZI NAPSUGÁR.

Tavaszi lehellete érinti lelkemet. A hosszú, nehéz tél bilineseitől szabadulva, föllelegzik az ember, s látván szentől-szembe, a miért sovárgott: valami jóleső melegség tölti el a keblet. A komor ég areza földerült, az utcákon járók nem sietnek fázó sietséggel, ráérnek arra, hogy szóba álljanak egymással, s a százszor megismétlődő örvendetes hír: «valahára itt a tavasz».

Elfeledjük a télnek minden nyomorúságát, mert a tavaszi napsugár fölleleszti szívünkben a reménységet. A miképpen meleg csókjával megolvasztotta a jég kergét: azonképpen szétépte a borongós fátyolát, mely sűrűen bevonta kedélyünket a téli hónapok alatt.

A szegények hajlékaiba is ellátogat a tavaszi napsugár, ha egy futó percze is, bepillant a kisdéd ablakon; s bizony nem játszik fényesebben, ha a paloták kupoláit aranyozza meg, mint akkor, ha a pince-szobák sötét szögletébe téved. A napsugár nem tesz különbséget ember és ember között; jelképe annak a *szabadságnak*, melyet a márcziusi napok a vén Európában annyira szent emléküvé tettek nekünk, boldog utódoknak. A Nap, az életnek és fénynek hatalmas forrása árasztja őt le az égből, juttat belőle mindenkinek: elküldi sugarait oda is, hol az örök jég országa van, s a mozdulatlan jéghegyeket megindítja, életet lehel az élettelennek látszó világba; a szabadság is az égből száll alá, nem egy embernek, egy társadalmi osztálynak: az egész világnak a kincse.

Ó milyen dicső volna álomnak is, ha mindenki szent kincsül tekintené a szabadságot, ha tudna vele okosan élni, ha ez a szabadság, miként az éltető napsugár, erőre keltene a szívnek neme-

sebb érzéseit, az elmének szunnyadó erejét, tette és munkásságra serkentené, mert a szabadságnak büvös ereje van azokra, a kik megértik és megbecsülik. Nézd el a gyöngé csemetét, miként hajt, nő, erősödik; a fát, miként veti lombját, miként terjeszkedik hatalmas koronája, s mindezt a napsugárnak köszönheti; a szabadság is újjáteremtette az egész világot. Szárnyat adott a lenyűgött gondolatnak, eszméket teremtett, s azokat sürgető vágygyal megvalósította; felkutatta a természet titkos erőit, melyeket az emberiség századokon át tüneményeiben csak bámulni tudott, de megérteni nem, s ime igába hajtotta, hogy az ő céljainak szolgáljon.

Tavaszi napsugár, te ki beáradsz ablakomon, míg e sorokat írom, érzem a te büvös hatalmat. Jóvá, nemessé teszed az embert, fölemeled gondolatát a minden jó örök forrásához, az Istenhez. A miképpen a betegségben sinylődő epedve gondol a nagy Megvigasztalóra, úgy gondolunk mi az Áldást adóra, kitől jön az erő, az egészség, a munkának és fáradságnak a jutalma. Oktalan elbizakodottságunk a te jóságos támogatásod nélkül milyen hiabavaló; éretlen panaszunk mily meddő — ámde bizva benned, s a becsületes munka áldásaiban, újra felbuzdulunk tette, s feledjük a múltat, ha csalódást hozott, várjuk a jövőt, melyet a reménység megaranyoz.

Menjete ki a kertbe, fiaim, a napsütötte mezőkre, hadd érezzétek a természet szívének lüktetését. A nyüzsgő élet millió paránya legyen a tanúja annak a hatalmas munkának, mely a világot fentartja. Elrészletezve a föld, a víz, a levegő határtalan birodalmában erő munkál, s nekünk, a teremtés diszeinek, az embernek megadatott Istentől a képesség, hogy mindezt felfogjuk, megértsük, és adatott nekünk *akarattal*, hogy